

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

C ante E

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

Gen bot. Hispan. Coena, concanidad. Pol. Lama, dyuraped yenia. Vng. ... Cic. de Nat. deor. Quod magna vis terrae cavernis continetur...

Cavernosus, a, um. Pro loco passim vacuo, & veluti cavernis pleno. Gall. Ayant plusieurs grandes cavernes, fort creux. Ital. Pieno di caverni. Ger. Grubchitz; von ttoheren oder huten.

Cavernosus, a, um. Pro loco passim vacuo, & veluti cavernis pleno. Gall. Ayant plusieurs grandes cavernes, fort creux. Ital. Pieno di caverni. Ger. Grubchitz; von ttoheren oder huten.

CEL. In notis antiquorum, Celeres. CEN. PP. vel CENS. vel CHS. Cenfor perpetuus. CEN. A. Cenforis arbitratu. CENT. Centuria, vel Centurio, vel cententrio. CENTV. centutiones. C. F. Caut filius.

Ce. Syllabica adjectio est: de qua vide infra in particula MET. Cecryphalea, naxopaxana, Promontorium seu insula Peloponnesi, juxta quam Athenienses ab Aegyptiis praelio superati fuerunt. Steph.

Cecubum, Vide CAECYBVM. Cedrae tabernae. Aedificia quaedam Romae dicta a domini nomine, qui Cedrus vocabatur.

Cedo, cedis, cedi, cessum: [Cedo] cedis, cessum. Vng. Verden, vagon. An. To give place. & Cedo, cedit. Vide CAEDO.

Cedratu, Vide CEDRV. Cedrelite, scem. gen. [Cedrelite] Cedrelite. Genus Cedri. Plin. lib. 24. cap. 5. Cedrus magna quam Cedrelaten vocant, dat picem, quae Cedria vocatur, dentium doloribus utilissimam.

Cedria, f. p. [Cedria] Cedria. Pol. Zimica cedria. Pix est, quae ex cedrelate hoc est, ex majore cedro desluit. Plin. lib. 29. cap. 3. Scabiem corporum, ac prurium oleo & cedria mihis tollunt. Vide Ruell. lib. 1. cap. 62.

Cedrositis, f. t. cedros, Vitis alba quam nonnulli Ampeloleuca vocant. [Pol. Cedrositis] Cedrositis. Plin. lib. 23. cap. 1: Vitis alba, quam Graeci Ampeloleuca, alii Ophiothaphylon, alii Melothron, alii Philothron, alii Archeostin, alii Cedrosin, alii Madon appellant. Hae & Brionia a Dioscoride appellantur.

Cedrus, [Cedrus] Cedrus. Pol. Cedrus. Vng. Cedrus. Arbor est perpetua virens, junipero non ablimilis, radicibus raris, per summa terrae dispersis, folio duro, acuto mucrone capillato, & spinoso, ligno contorto, nodoso, medulla rubente odorata, bacis myrti flavis, odoratis & escalemis, novo fructu per autumnum cum anniculo pendente. Laetissima in Creta nascitur in Africa & Syria montibus. Cedro xterna materies, canem non sentiens, unde classibus & domorum tectis edificandis primis est idonea. Unde proverbialiter digna cedro dicuntur, quae promerentur immortalitatem: & ejusmodi judicantur, ut posteritati consecrari debeant. Horat. in arte poetica speramus carmina fingi posse linenda cedro. Persius item: & cedro digna loquutus. Plinius duo cedri facit genera, majoris & minoris discrimine: maiorem rursus in duas secans species: quas Lyciam appellat, & Phoenicem, utraque juniperi similitudine, sed foliis differentem. Nam quae acutum, spinosum, & durum habet folium, Oxicedrus nominatur. Altera odore praestat. Majoris item cedri duo facit genera. Nam quae floret, fructum non fert fructifera non floret, sed in ea antecedentem fructum novus occupat. Cedrus in Cypro maxima nasci traditur, centum triginta pedum longitudine, crassitudine autem ad quatuor hominum complexum. Vide plura de hac arbore apud Plin. lib. 13. cap. 5. Virg. 2. Georg. Dant alios aliam fetur: dant utile lignum Navigis pinos, domibus cedrumque, cupressosque. Vitr. lib. 2. auror est, ex cedro oleum nasci, quo libri, aliaeve res peruntur, a tineis & carie non laeduntur. Ad quod pertinere videtur illud Perli, Satyra prima: & cedro digna loquutus. Item illud Ovidii, primo Tristium: Nec titulus mihi, nec cedro charta notetur.

Cedratu, a, um, cedratu. Cedro oleo peruntus. Plin. lib. 13. cap. 13. Et libros cedratos fuisse, propterea arbitrari tinea non tetigisse.

Cedrius, a, um, nomen possessivum. Quod est ex cedro. [Cedrius] Cedrius. Pol. Cedrus. Vng. Cedrus. Plin. lib. 13. cap. 57. Cedrinus est Romae in delubro Apollo Sossianus, Seleucia advectus.

Cedrus, n. f. Pix liquida & primaria, quae ex tecta excoquitur. Plin. lib. 16. cap. 11: Pix liquida in Europa ex tecta coquitur & valibus munitendis, multosque ad altos usus. Lignum ejus concisum, furnis undique igni extra circumdato, servet: prius sudor aquae modo fluat in canali. Hoc in Syria Cedrus vocatur, cui tanta vis est, ut in Aegypto corpora defunctorum hominum eo perfusa ferventur.

Cedrus, pen. corr. cedrus. Pol. Cedrus. Vng. Cedrus. Plin. lib. 24. cap. 5: Cedrus: hoc est, fructus cedri, tum in natura, tum in usu.

Celatum, Vide CELLO.

Celastrius, f. f. [Pol. Doren.] Theophrasto, Arbor est xterna frondens coma, cultura degenerans, & omnium tardissime fructus suos perficiens: usus ejus ad baculos & scipiones accommodatus. Vide Ruell. lib. 1. cap. 63. & 138.

Celebris, & hoc celebre, vel Celeber, hris, bre, pen. corr. quod celebratur, frequentatur & colitur: clarus, frequens. [Cellebris] Celebris. Pol. Celebris. Ger. Celebris. Ital. Celebre. Ger. Celebre. Ital. Celebre. Ger. Celebre. Ital. Celebre.

Celebris, & hoc celebre, vel Celeber, hris, bre, pen. corr. quod celebratur, frequentatur & colitur: clarus, frequens. [Cellebris] Celebris. Pol. Celebris. Ger. Celebris. Ital. Celebre. Ger. Celebre. Ital. Celebre. Ger. Celebre. Ital. Celebre.

Celebrata, f. t. Frequentia & hominum ceteris, concussus. [Cellebrata] Celebrata. Pol. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata.

Celebrata, f. t. Frequentia & hominum ceteris, concussus. [Cellebrata] Celebrata. Pol. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata.

Celebrata, f. t. Frequentia & hominum ceteris, concussus. [Cellebrata] Celebrata. Pol. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata.

Celebrata, f. t. Frequentia & hominum ceteris, concussus. [Cellebrata] Celebrata. Pol. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata.

Celebrata, f. t. Frequentia & hominum ceteris, concussus. [Cellebrata] Celebrata. Pol. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata.

Celebrata, f. t. Frequentia & hominum ceteris, concussus. [Cellebrata] Celebrata. Pol. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata.

Celebrata, f. t. Frequentia & hominum ceteris, concussus. [Cellebrata] Celebrata. Pol. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata.

Celebrata, f. t. Frequentia & hominum ceteris, concussus. [Cellebrata] Celebrata. Pol. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata.

Celebrata, f. t. Frequentia & hominum ceteris, concussus. [Cellebrata] Celebrata. Pol. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata.

Celebrata, f. t. Frequentia & hominum ceteris, concussus. [Cellebrata] Celebrata. Pol. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata. Ger. Celebrata. Ital. Celebrata.

Celebrius dicitur id est, celebrior. [Vngar. Nomenlib. diciturlib.]
 Succentus in Augusto: Quoque Astiacae victoriae memoria ce-
 lebrator & in postremum esset.
 Celebrius, celebris fio. [Sed. dicitur. Pol. State sic parum. Vng.
 Dicitur dicitur dicitur dicitur. Ang. To more famous and renowned.]
 Accius: Et qualicumque, ama celebris erat tua. Ex Nonio.
 Celer, celeris, om. t. Velox, incitatus, volucerr. [Celer. m.
 296. Gall. Vite. foudain. legier. Ital. Presto. veloc. Germ. Schnell
 geschwindigkeit. Belg. Snel. ror. Hispan. Rapido. Pol. Preky.
 marky. dicitur. Vng. Gyri. sicut. Ang. Quick swift and speedy.
 nimble.] Cic. ad Octavianum: O miseram, & in brevi tam celerem,
 & tam variam Res. computationem. Horat. lib. 1. Epist. Oderunt
 hilarem tristes, tristemque iocosi, Sedatum celeres, agilem gna-
 vumque remissi. Hinc Celerissimus superlativum: pro quo ve-
 luti dicitur Celerissimus. Manilius in Iliade apud Pri-
 sianum: celerissimus advolat Hector. Celeres dicebantur
 milites C. C. quos Romulus ad custodia corporum sui dele-
 gavit, a celeritate dicti, quod p. belli necessitate, tum equites,
 tam pedes expediti expugnabant. Val. in lib. 11. de Oug. jur.
 Celerissimus, a, um, Aliquantum celer. [Ang. Somewhat swift
 and quick.]
 Celero, pen. corr. act. p. Celeriter aliquid facio, celeritate utor.
 [Celer. m. dicitur. Gall. Haster. anaster. Ital. Far presto, affret-
 tate. German. Etwas schnell thun/geben. Belg. In haeste/iat doe-
 ras. Hispan. Presto y ligero mente trazar. Pol. Wszytelniam. Vngar.
 szelk. gyors/okodom. Ang. To haste, to speed.] Virg. p. Aen. Tum
 celerare fugam, patinaque excedere suadet. Idem 1. Aeneid.
 Ergo iter inceptum celerant rumore secundo. Hinc Acce-
 lito compositum: de quo supra suo loco.
 Celeritas, atis, f. Velocitas. [Celer. m. dicitur. Gall.
 Legier. vite. foudain. Ital. Presto. velocita. Germ. Schnell-
 heit. Hispan. Ligeroza. Pol. Wszytelnia. Vngar. szelk. gyors/okodom.
 Ang. Quickness, swiftness, speed, swiftness.] Cic. 7.
 Ven. Hae centum p. na vis erat incredibili celeritate. Idem 1.
 Acad. In pedibus celeritate, in manibus vim ponebat. Celeritas
 in malis optima. Sophocles in Antigone: *σφαιροειδης* *αυρα*
νευε *αδ* *αυρα* *νευε*: id est, Virgentibus malis celeritas optima
 est. Nihil enim molestius, quam diu animo discutiari.
 Celeritudo, is, Celeritas. Var. 3. de Re rust. Lucius Aelius pu-
 blicus dicitur leporem, a celeritudine, quod levipes esset.
 [Ang. Quickness of speed.]
 Celeripes, pedis, com. t. Qui levis est pedibus. [Celer. m. dicitur.
 Gall. Legier de pied. Ital. Velox. Germ. Schnell zu Fuß / rasgerig. Hispan.
 Celeritudo in la gaita de los pies. Pol. Preky prędkość. Vn. Gyri labu.
 Ang. Light and nimble footed.] Cic. ad Att. lib. 9. Venit autem eo
 ipso die ille celeripes quem Salvius dixerat.
 Celeriter, celeriter, adverbium, Velociter. [Celer. m. dicitur.
 Gall. vite. foudain. Ital. Velociter. Germ. Schnell. Hispan. Ligeroza.
 Polon. Preky. Vngar. Gyri. Ang. Quickly, swiftly, speedily.] Cic. lib. 3.
 de bell. Gall. Illi imperata celeriter fecerunt. Cic. de Finib. Celeriterque
 multa simul agitantem.
 Celeriter, idem quod celeriter. Accius apud Nonium: Sed
 qui est, qui matutinum cursum huc celeriter rapit?
 Celerum, aliud adverbium, pro celeriter. Sifen. histor. libro 3.
 ut citat Nonius: Quod magis celeratim poterat, in insidiis suos
 disponit.
 Celeres, pen. prod. m. t. n. dicitur, Vocantur equi, qui ad cursum
 soli adhibentur, sine bigis, vel quadrigis. [Polon. legny konie
 Vngar. futarai valo hira/lonak. Ang. Poles, horses for running.]
 Latine dicuntur Delatortii, quod ex his facile desiliatur. Plin.
 lib. 34. cap. 5. videtur Celeres possuisse pro statuis equestribus.
 Equitres (inguis) statuae Romanae celebrationem habent, ortu
 sine dubio a Graecis exemplo. Sed illi celetas tantum dicebant
 in laetis victores: postea vero & qui bigis & quadrigis vicif-
 sent. Celeres item dicebantur navigia aethiaria, quae unico
 remorum ordine agebantur. Latini Celoces appellati.
 Celerizantes, [Celer. m. dicitur. Pol. Wszytelnia. Vng. szelk. gyors/okodom.
 dicitur, dicitur, dicitur.] a Graecis dicuntur equitantes, & equi
 celerem regentes. Qua voce usus est & Plin. lib. 34. cap. 8. He-
 gax (inguis) Minerva, Pyriusque rex laudatur, & celerizantes
 parit.
 Celestina, n. t. [Celer. m. dicitur. Gall. Cry de plusieurs
 personnes, dicitur de mariniere. Ital. Grido tutto di più persone. Germ.
 Da jehemni shtreit/er wann man einander ermanet/etwas zu thun.
 Hispan. Canto de marinos. Pol. Zmol auie. polutka szifonika. Vng.
 szelk. gyors/okodom. Ang. A shouting or cry of the people.] Clamor
 nautarum & aliorum, quum uno aliquid iubente, omnes uni-
 forme respondet, quasi sibi invicem iubentes. Mart. lib. 3.
 Quorum pervada tarda navigantes. Lictors figitis ad celestina
 remos.
 Celestus, celustus, m. p. [Celer. m. dicitur. Germ. Ein ermanet vnd zu
 schiegen der Dabertschtes.] qui remiges hostatur, quasi naviga-
 tionis moderator: qui a Plauto Laune Horator appellatur,

quod ea hortamenta faciat, quae verbo Graeco Celenistata di-
 cuntur etiam a Latina. Budrus.
 Celis, Potus ex frugibus confectus, qui Hispanis praecipue in
 usu erat sicut Cervisia Gallis. Plin. lib. 22. cap. ult. Est item
 Celia Apuliz oppidum, in tractu Peuceutorum, non procul ab
 Egnatia, cuius meminit Strab. lib. 6. Et Prolemus l. 3. cap. 2.
 Vulgo Celia in terra de Narri.
 Cellis, f. p. Dicitur est, quod in ea celeritur, quae esse volumus oc-
 culta. [Celer. m. dicitur. Gall. Celer, gardemanger, despoise, chambre.
 Ital. Cella, guardaroba, dispensa, camera. Germ. Ein Keller/ein Speis-
 tammur. Hispan. La celda o camera de bodega. Pol. Winiara, szifonika.
 Vngar. Terhes haz, tar haz, pince. Ang. A baitrie, a storehouse.]
 Graeci dicitur dicunt, in qua res esculentae, & poculente re-
 ponuntur: quavis proprie dicitur cella vinaria sit. Cicer. Att.
 libr. 14. Atticam meam gratias mihi agere de matre gaudeo:
 cui quidem ego totam villam, cellamque tradidi. Capit autem
 Cella significationem, pro ratione adjectivorum, quae illi jun-
 guntur: ut, Cella vinaria, olearia, Cella olearia, Cella fati-
 naria, Cella pomaria, Cella lignaria, Cella libraria, Cella ca-
 searia. Denique omnis locus, in quo quid reponitur, Cella di-
 citur. Cicero de Senect. Semper enim boni assiduique domini
 referta est cella vinaria, olearia, mellaria & pomaria. Terent. in
 Adelph. Nam me in cella aliquam cum illa concludam. Virg. ite
 4. Georg. favorum cavernas Cellas vocavit, quam ait: disten-
 dunt nectare cellas. *αυρα* *νευε*. Item loca in quibus lavamur,
 aut unguimur in balneis, Cellae dicuntur. Vnde Caldarium cel-
 lam, frigidarium & tepidarium dicimus. Cella item pars
 templi erat sacrorum, in quam ingredi cuiusvis saas non erat. *αυρα*
νευε. Vnde apud Gell. legitur: Scipionem in Capitolium sepe
 venisse, iussisseque cellam Iovis aperiri, ibique solum demo-
 ratum fuisse. Livius libro 3. in cella Iovis optimi Maximi habi-
 taret exul.
 Cellula, ae, f. p. diminutivum a cella. [Celer. m. dicitur. Gall.
 Pol. Winiara. Vng. Pince. Ang. A little butrie.] Terent. in
 Eunu. Quum in cellulam ad te patris penum omne conge-
 rebam clanculum. Col. lib. 8. cap. 9. Receptacula non tanquam
 columbis loculamenta, vel cellulae cavata efficiuntur.
 Cellaria, Locum ubi conditur vinum. [Celer. m. dicitur. Gall.
 Gal. Celer. Ital. Cantina, camera del vino. Germ. Ein Keller.
 Belg. Ein Winteder. Hispan. Cella para vino. Pol. Kamora wina.
 Vng. Pince. Ang. A cellar.] Plaut. in Mil. Ego epuciar cellaria.
 Et Cellaria, Quae praest cellae. [Celer. m. dicitur. Gall.
 mero. Gall. Dispenser, qui a la charge de boire & du manger. Ital.
 Donna che guarda la dispensa. Germ. Ein Keller. Hispan. Dispensera,
 butlera.] Plaut. in Mil. lampidem, quia nihil abutitur, in ce-
 set cellaria.
 Cellarius, m. f. qui in cella praepositus est peni promendo vel
 condendo. [Celer. m. dicitur. Gall. Dispenser, maître d'hotel,
 qui a la charge de boire & du manger. Ital. Dispensa alla mensa, dispen-
 siera. Germ. Ein Kellermeister / Speismeister. Belg. Wintender.
 Hispan. El cillero, butlero. Pol. Pince. Vngar. Kelliar.
 Ang. The steward, that waiteth the cellar.] Colum. Vt cibis & po-
 tus sine fraude a cellariis praebatur. Plaut. in Capt. Proinde
 quodvis, te facio cellarium. Hunc etiam Promum condum
 appellabant. Plaut. in Pseud. Promus & condus sum, procura-
 tor peni. Aulon. Promusque, quam condus magis.
 Cellarium, n. f. Cella, repositorium. [Celer. m. dicitur. Gall.
 Celer. Ital. Dispensa. Germ. Ein Keller oder
 Speisstammur. Hispan. Cella. Pol. Szifonika, szifonika. Vng. Terhes
 pince. Ang. A butrie, a cellar.] Videtur ea figura dici, qua Gra-
 narium, Penarium. Hanc & Cella promptuarium, seu prom-
 ptuarium appellant, in quo conduntur, & ex quo promuntur
 ad victum necessaria. Plin. lib. 36. cap. 13. Quorum agri quoque
 minorem modum obtinere, quam istorum cellaria, Idem de
 Penarium, & Penaria, seu penaria cella a penu nuncupatur.
 Cic. in Vetr. M. Cato sapiens cellam penuriam Respublice no-
 strae nuticem plebis Romanae. Siciliam nominavit, Huius di-
 minutivum est Cellariolum.
 Cellaris, re, adject. [Celer. m. dicitur. Vngar. Pince. Belg. bol velo.]
 ut Columbi cellares. Col. lib. 8. cap. 8. Hae eadem ratione pa-
 lumbos, columbosque cellares, pinguisimos facere contingit.
 Cello, is, sine diphthongo, Antiquissimis in usu fuit pro cello:
 nunc compositis tantum utitur, Excello, & Precello, quae si-
 gnificant Excedo, & antecedo. Vide in dictione CAELLO.
 Celo, as, ad. p. Abscondo, clam habeo. [Celer. m. dicitur. Gall.
 fathar dicitur dicitur dicitur dicitur. Gall. Celer, dicitur
 nit secret. Ital. Scondere, coprire. Germ. Verbergen heimlich halten
 verheim. Belg. Verbergen. Hispan. Entender, p. esconder. Pol.
 Tair, ukrywam. Vngar. Elrejtido, el dozom. Ang. To hide, to keep
 close and secret.] Construitur modo cum uno duntaxat accus.
 Cicer. 1. de Nat. deor. Nec tu me celas, ut Pythagoras solebat
 alienos. Laetant. lib. 4. Vtrum ne profitebitur fugitivum se, vel
 pestilentem domum vendere, an celabit emptorem? Modò cu
 duobus. Plaut. in Bacch. Accepit fecisti furtum: atque molum,
 p. quam

quoniam isthuc flagitium me celavisti, & patrem. Eodem modo Graeci...

Celatus, Partic. Occultatus, Absconditus. [C]elatus, [C]elatus, [C]elatus...

Celatum, adverb. Clam, occulte. [C]elatum, [C]elatum, [C]elatum...

Celox, f. i. Navigii exigui genus fuit, quod uno remorum ordine agebatur...

Celsus, celsa, celsum. Altus, sublimis, excellens, elatus, excelsus. [C]elsus, [C]elsus, [C]elsus...

Celsitudo, inis, f. t. pro excellentia. [C]elsitudo, [C]elsitudo, [C]elsitudo...

Celsitas, tatis, Altitudo, excelsitas, elatio. [C]elsitas, [C]elsitas, [C]elsitas...

Celsus, Est arbor insignis, magnitudine pyri, in Africa, & positissimum...

Celydrus, Lege CHELYDRUS.

Cementum, Vide CAEMENTVM.

Cemus, [C]emus, Herba est apud Plin. lib. 27. cap. 8. cuius descriptionem...

Cenchrus, hujus cenchrus, f. t. [C]enchrus, [C]enchrus, [C]enchrus...

Cenchrus, hujus cenchrus, f. t. [C]enchrus, [C]enchrus, [C]enchrus...

Cenchrus, hujus cenchrus, f. t. [C]enchrus, [C]enchrus, [C]enchrus...

hi granis distincta videtur, Plin. libro 17. capite 11.

Cenchrus, Adamantis genus est, quod sit milii magnitudine...

Cenotaphium, n. f. [C]enotaphium, [C]enotaphium, [C]enotaphium...

Solennis tum forte dapes, & tristia dona.

Libabat cineri Andromache, manesque vocabat...

Quo loco Servius tumulum inanem cenotaphium esse dicit...

Cenotaphium autem usum adinvenit superstitiosa veteru opinio...

Cenotaphium, in quod nullae illatae erant reliquiae, Cenotaphium...

Censio, censiles, censui, censum, pen. cor. n. f. Existimo, puro, arbitror...

Censio, censiles, censui, censum, pen. cor. n. f. Existimo, puro, arbitror...

Censio, censiles, censui, censum, pen. cor. n. f. Existimo, puro, arbitror...

Censio, censiles, censui, censum, pen. cor. n. f. Existimo, puro, arbitror...

Censio, censiles, censui, censum, pen. cor. n. f. Existimo, puro, arbitror...

Censio, censiles, censui, censum, pen. cor. n. f. Existimo, puro, arbitror...

Censio, censiles, censui, censum, pen. cor. n. f. Existimo, puro, arbitror...

Censio, censiles, censui, censum, pen. cor. n. f. Existimo, puro, arbitror...

CEN

mus facite centones. Plaut. Epid. Quid tu, inquit, alium quæras, cui centones faciatis id est, quem tu gloriosus mendacius & confarctatis fabulamentis expleas.

Centunculus, m. f. dim. à Cento, pro vili ac fofido fragulo. [invenitur in Pol. Regibus. Vngar. Taldogci faldogci pokra. 270ka.] Sente lib. 11. Epist. Diurnu accipit, in centunculo dormit. Accipitur & pro viliori operimenti genere, quod clicellis fidierni solet. Liv. 7. ad Urb. Multis strata detrahi jubet, binis tantu centunculis relictis. Centunculus item, teste Dioscor. à Romanis, vocatur herba, quam Greci Gonophallium, & Chamexylon vocant. Ratio nominis tracta videtur à molli folioru lanugine, qua ad inferendos centones tomenti inopia suppleri solet. Vide Diosc. lib. 3. cap. 112. Plin. aut lib. 24. cap. 15. autor est, Centunculu Italici appellatu fuisse tertiu clematidis genus, foliatis foliis, ad similitudine capitis penularu jacens in arvis. Centonalis, Rura sylvestris apud Diosc. lib. 3. cap. 51.

Centonicum id est, Absynthium marianu. Diosc. lib. 3. cap. 26.

Centrina, Culices in fucibus, facis apum ignavia militaque similes.

Centrum, Latine punctum in sphaera, orbe aut circulo, mediu à quo linea recta ad extremitatem ducta inter se sunt æquales. [377] Lib. 11. Vng. Centre, le point au milieu d'une chose ronde. Ital. Centro. Germ. Ein mitt punkt. Hisp. Centro. Polon. Punkt środkowy. Vng. Központ. Ang. The middle point in a round thing. Apuleius in cosmographia: Cardinem, inquit, mundi sic enim dixerim centrum habet tellus. Cic. 1. Tuscul. Persius enim Mathematici terram in medio mundo sitam ad universi coeli complexu, quasi punctu instar obtinere, quod Centrum illi vocant. Centra in marmore sunt quidam veluti artores nodi, ad clavi similitudinem, inimica ferris: qui in intima etiam lignorum parte inveniuntur. Plin. lib. 16. cap. 39. Inveniuntur & in quibusdam arboribus, sicut in marmore, centrad est, duritia clavo similis, inimica ferris. Et quædam forte accidunt, lapide recepto, aut comprehenso in corpus, aut alterius arboris ramo. Et item Centron crystalli quoddam vitium, durum & fragile, quod & salem appellant. Plin. lib. 37. cap. 2: Infestantur crystalli plurimis vitibus, scabro, ferrugine, maculosa nube, occulta aliquando vomica, prædura fragilib; cento, & sale appellato.

Centrales, adjectivum, 207. Plin. lib. 21. Quindecies & pluribus suberit, quam terra centralis interveniat.

Centrosus, a. um. [invenitur in Polon. Dym 27. wiaty mdrzewie albo w kamieniu. Vngar. Esi kenyv mersalek. 251k.] ut, Centrosus scobis: id est, limatura admodum dura, veluti centrum quod in marmore, vel murepore invenitur. Plin. lib. 37. cap. 7: Adulterantur vitro simillimæ, sed core deprehenduntur, sicut aliæ gemmæ factitiam mollior enim materia & fragilis, & centrosa ferre deprehenduntur: & pondere, quod minus est vitreis, aliquando pustulis argenti modo relucuntibus.

Centum, Nomen numerale & indeclinabile. [378] moeb. Gal. Cent. Ital. Cento. Ger. Hundert. Belg. Honderd. Hisp. Ciento. Pol. Sto. Vng. Száz. Ang. A hundred. Cic. pro Mil. Hi centu dies penes accusatorem quu fuissent, ab eo ipso accusatore producti sunt. Accipitur aliquando Centu indefinitè pro pluribus. Sic Centum greges apud Horat. 2. Carm. Ode 16. & Centum juveni apud eundem, lib. Epod. Centum puer artiu, 4. Carm. Composita tamen variantur, ut Ducenti, tria, ta, Trecenti, Quadringenti, Quingenti, Sexcenti, Septingenti, Octingenti, Nongenti.

Centis, adverb. [invenitur in Gall. Cent fois. Ital. Cente volte. German. Hundertmal. Hisp. Cent veces. Pol. Sto razy. Vng. százszor. Ang. A hundred times.] ut, Centies cluſpicere prius quam, 2. Plaut. Rud. Centies H-5 reliquit. Cic. 1. Phil. Ducentis, Trecentis, Quadringentis, Quingentis, Sexcentis, Septingentis, Octingentis, Nongentis.

Centenarius, [invenitur in Gall. De cent ans, de cent livres, ou de cent boves. Ital. Di cento anni, di cento libre & cose simili. Germ. Das von hundert ist es soeben stand jar und dergleichen andere. Hisp. Cosa de tantos de cento. Pol. Sto laty miedzokali w silech lyczbi matosa. Vngar. Száz éves, száz le. Ang. Of an hundred years in age, of an hundred pound weight, and sikkike.] & similia in arius denotant nō multiplicatione sui, sed numeru aliarum rerum, que nō nominantur: ut, Lapis centenarius, nō quod centuplus sit, sed centu libraru. Homo centenarius, nō quod sit centu geminus, sed quod habeat centum annos. Centenarius numerus gregum, Varr. 2. de Rust. cap. 5. invenitur in murepore. Centenarius cornu dicebantur, in quibus lege Licinia non plus centu libris hoc est, centu assibus impendebatur, qui erant nummi breves ex are. Festus. Centenarii ite illi dicuntur à luteoſulis, qui centu millia H-5 possident, qui à veteribus, ut ait Alconius, dicebantur Centi. Centenus, a. um. [invenitur in Gall. De cent. Ital. Di cento. Germ. Das ist hundert geht. Hisp. Cada uno ciento. Polon. Sto laty. Vng. Száz éves. Ang. Of an hundred.] Plin. lib. 11. c. 37: lecut marum petulatis patens, ceteris durare annis, oblidionum

exempla prodidere: hoc est, centum. Idem lib. 33. cap. 10: Non erat apud antiquos numerus ultra centu millia: itaq; & hodie multiplicatur hæc, ut decies centena millia, aut sæpius dicatur. Virgil. 10. Aeneid. It gravis Auletes, centenaq; ardore flatum Verberat assurgens: hoc est, centum ingentibus remis. Centenus, a. um, Proprie ordinis numerus est significans postremum, vel unum ex centenario, [invenitur in Gall. Centisme. Ital. Centesimo, cento per 100. Ger. Der hundertste. Hisp. Ciento puesto en orden. Pol. sto. Vng. századik. Ang. The hundred.] Plaut. in Milit. haud centesimam partem dixi: neq; otium si sit, possem expromere. Interdu multiplicandi vim habet, & pro centuplo accipitur: ut quu dicimus, Centesimu fructum ager attulit: hoc est, centes tantum quantum semetis acceperat. Centesima fruges, id est Plin. lib. 5. cap. 4: Ita appellat regio CCL. M. passiu fertilitatis eximie, cu centesima fruge agricolis feruus reddere terra. Centesimas Castudas, Inscotulsi vocat centesimum mensem: unde Centesimis Calendis aliquid dari: hoc est, intra annos octo, & menses quatuor: ut annotavit Alciat. in Patery. Centesima, sum. [Pol. Liczba jedna miesiacz post koniec odela 100 dni. Invenitur in lezechrova sioz summa.] Genus usura, quæ centesimo mense expiet sortem, ut oportet quum centum librum fors singulis mensibus libram unam usura parit: hoc est, duo decim libras singulis annis. invenitur, vide Bud. de Ass. Cic. ad Attic. lib. 11: Nam à Cæcilio propinqui minore centesimis nummum movere non possunt. Plin. Epist. 203: Proinde prima quaque occasione mitte, appositis quidem usuris, quas ego (non possum parcius) centesimas computabo.

Centesimare & Decimare exercitum, castrensia verba sunt, pro eo quod est, centesimu, vel decimum militu supplicio afficere. Solent enim Imperatores, quu gravius quippiam milites deliquissent, eam moderatione adhibere, ut neq; universum exercitum delerent, neq; facilitate venæ alios ad similia invitaret. Convocatis itaq; universis, centesimum, aut (si videretur) decimum queng, sorte proditum secuti percutebant, ceterosq; metu liberabant. Julius Capitolinus in Macrino: Et cum seditiones militares patenter, multos sæpius decumavit, aliquando etiam centesimavit: quod verbum proprium ipsis est, cum se clementer diceret, quando eos centesimaret, qui digni essent decumatione atque centesimatione.

Centiceps, pitis, com. t. qui centum habet capite. [invenitur in Gall. Cent têtes. Ital. Di cento capi. Germanice, Hundertköpfige das hundert köpfer hat. Hispanice, Cosa que tiene cien cabeças. Polon. Sto głow. Vngar. Száz feje. Ang. That hath an hundred heads.] Horat. 2. Carm. Ode 12: Illis carminibus stupens Demittit aras bellua centiceps Aures.

Centimanus, qui centum habet manus: [invenitur in Gall. Cent a cent mains. Ital. Di cento mani. Ger. Der hundert hend hat. Hisp. El que tiene cien manos. Pol. Sto ręk. Vng. Száz kez. Ang. That hath an hundred hands.] qualem fuisse heracum gigante. Virg. 6. Aeneid. refert. Ovid. 3. Metamorph. Nec quo centimanum deiecerat igne Typhoea Centimanus Gyges. Horat. 2. Carm. Testis mearum centimanus Gyges Sententiarum.

Centumviri, Iudices centum Romæ, qui de causis quibusdam privatis cognoscebant & judicabant, ut de usucapionibus, tutelis, gentiliciis, agnationibus, testamentis, &c. [Gall. Cent personnes ou plus qui avoient en Rome inchoy des causes civiles. Ital. Il magistrato de cent uomini. German. Hundert vrad suiff Richter veytzen zu Rom. Hispanice, Collegio era en Roma de cent varones. Pol. Sto piec sedem wiekie dwuzymia. Vngar. Száz ember. Ang. An hundred judges that judged of certain civil causes in Rome.] Nam quum essent Romæ triginta quinque Tribus, quæ & Curie sunt dictæ, terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicandum, & Centumviri appellati: qui licet quinque supra centum fuerint, tamen quo facilius nominarentur, Centumviri dicti sunt. Festus. Cicero pro Cecin. Et hoc loco Scævola dixisti causam apud Centumviros non tenuisse. Idem primo de Oratore: Quid qua de re inter Marcellus & Claudios patritios Centumviri iudicantur?

Centumviralis, tale, quod ad centumviros pertinet: ut, Iudicium centumvirale. Cicero. 1. de Orat. Quid quod item in centumvirali iudicio certatum accepimus? Centumvirales causæ, Centumviralia iudicia, & Centumviralis hasta, &c.

Centuplex, icis, com. t. [invenitur in Gall. Centuple, double cent fois. Ital. A cento doppi. German. Hundertfältig. Hispan. Ciento taño. Polon. Sto krotny. Vngar. Száz rév, száz félsz. Ang. An hundred fold.] Plaut. in Persa: Hæc mihi inde abiicit centuplex murus rebus servandis parvus est.

Centuplicatio, adverb. [invenitur in Gall. Centuple. En cent doubles, ou double cent fois. Ital. Radoppiato cento volte. Ger. Doppelt/hundertfältig. Hisp. Ciento veces tanto. Pol. Sto potra krotny. Vng. száz kétszer. Ang. A hundred fold double.] Plin. lib. 6. cap. 23: Quæ apud nos centuplicato vancunt.

Centuplus, a. um, idem quod Centuplex.

Centusis, Pecuniarum genus fuit apud Romanos, centum asses, p 3 seu

sea (quod in idem recidit) quadraginta valeas festertios. Per-
 sius: Et centum Græcos curto centulle licetur. Centullis pro
 centulle id est, assibus centum. Var. apud Gel. lib. 15. cap. 18:
 Nunc qui illum norant, volunt emere millibus centum: te qui
 novit nemo centullis.
Centumcapitū, *Centumcapitū*. Herba est ex
 aculearum genere, quæ alio nomine Eryngæ alba, sive Eryngi-
 um dicitur, caulibus & radice in cibos à Græcis rece-
 pit. Phil. lib. 22. cap. 1.
Centumpondium, pro immani pondere legitur, etiam si
 centum pondo excedat. Plaut. in Alin. Ad pedes quando allig-
 atus es, æquum centumpondium. Cato cap. 13: Cellas duas,
 trinam unā, centumpondiū incertū unum, & pondera certa.
Centunculus, Vide **CENTO**.
Centuria, *Centuria*, t. p. numerus Centum. *Centuria*, *Centuria*.
 Gall. *Centuria*, banda de cent hommes. Ital. *Compagnia de cent homi-
 niu*. Ger. *Ein Hundert* trigecaten. Hisp. *Compania de cent
 hombres armados*. Pol. *Kompania sto ierzych pol siba maiaca*. Vng.
Centuria. Ang. *Company consisting an hundred men*. In re mili-
 tati centum cōtinet homines, qui sub uno Centurione sunt,
 quorum centenarius iustus est numerus. Cic. 2. de Divin. Pri-
 mum vide ne in eum dixerim, qui rogator centuriz fuisset.
 Centuriz in agris, dicebantur ducenta jugera. Centuria à
 Centum jugeribus vocabatur: sed mox duplicata nomen re-
 tinuit, inquit Colum. lib. 6: Sicut Tribus dicitur primum à par-
 tibus populi tripartito divisi, quæ tamen nunc multiplicata,
 primum nomen possident. Var. lib. de Ling. Lat. 4.
 Centuria, vocabulum ceteris, ut ait Siculus Flaccus, ex eo datū
 est, quoniam antequam Romani agrum ex hoste captum victori po-
 pulo per bina jugera partiti sunt, centenis hominibus ducenta
 jugera dederunt, & ex hoc factū cetera iure appellata est.
Centurio, dicitur qui centum peditibus præest. *Centurio*,
Centurio. Gall. *Centurio*, capitano de centi soldats.
 Ger. *Hauptmann* ubi *hundert* fuisse. Hisp. *Capitan de cent homi-
 nes armados*. Pol. *Komandor maiaci pod siba stekochioni*. Vngar.
Centurio. Ang. *A centurio, a capitane of an hundred men*. Cic. pro
 Marcello: Nihil sibi ex ista laude Centurio, nihil Præfectus, ni-
 hil cohortis, nihil turma decerpit. In exercitu autem miles Cen-
 turioni, Centurio Tribuno, Tribunus Legato, Legatus
 Consili obediētibat: sed scorsum Magister equitum soli Dicta-
 tori obtemperabat. Centurio autem primæ cohortis dice-
 batur Præcipuus, teste Plin. Veteres quum viderent commissio
 prelio, acies facile turbari, ut hoc incommodum evitarent, co-
 hortis in centurias divisere, & singulis centuriis singulos cen-
 turiones præfecerunt, qui primis Centurioni vocabantur, quæ
 admodum Decuriones Decurioni. Cohortes in exercitu decē
 erant in singulis legionibus, sed prima, quæ reliquas & nume-
 ro militum & dignitate præcedebat, Aquilam habebat, quod
 præcipuum erat signū Romanorū. Centuriones hujus cohortis
 ceteris centurionibus digniores habebantur. Prima centuria
 Præcipuum vocabatur, quod circa signa gravis armaturæ con-
 stituta erat. Centurio ipse, primipili centurio dicebatur, & Pri-
 mipilus: hic non modò Aquilæ præerat, sed quatuor centurias:
 hoc est, quadringentos milites in prima acie gubernabat: &
 tanquā princeps totius legionis merita cōsequēbatur & com-
 moda. Mart. Grata pudens meriti tulcrit quum præmia pilli.
Centurio, rias, a t. p. in centurias distribuo, refero. *Centurio*,
Centurio. Gall. *Mestre par centaine*, distribuer par ban-
 des. Ital. *Ordinare soldati à cent à cent*. Ger. *Gotthe* Roman ordnen
 dem ein jede hundert personen hatter. Hisp. *Ordinar los hombres ar-
 mados de ciento en ciento*. Pol. *Komandor* wozu naleza odd. Vn. *Centurio*
 el oficio. Ang. *To distribute and put in bands of an hundred, to hun-
 dred*. Cic. ad Quintes post red. Ego quum homines in tribu-
 nali Aurelio palam conscribi, centuriazq; vidissem. Ager cen-
 turiazus, qui in ducenta jugera definitus erat. Romulus enim
 centenis civibus ducenta jugera distribuit. Et milites Centu-
 riazati, qui in centurias ordinabantur. Liv. lib. 29: Scipio
 postquā in Siciliam trajecit, volūtaris milites ordinavit,
 centuriazatq;. Centuriata comitia, ut Alconius scribit, dicitur,
 quā ab omni sexu & ætate fertur suffragium: dicta Centu-
 riazata, quod populus per centurias divisus suffragia ferebat.
 Hæc in campo fiebat Martio, & omnium fuerūt maxima, itaq;
 maximus Comitatus pro centuriatis comitis sæpè apud Ci-
 ceronē dicitur. Hinc Succenturio, à quo Succenturiati, dicitur
 milites non primæ, sed secundæ centuriaz, ubi ad insidiandum
 maximè collocabantur. Vnde Succenturiatus dicitur, quasi in
 insidiis positus. Terent. in Phorm. Nunc prior adito tu, ego
 in insidiis ero hic succenturiatus, si quid deficiet. Propriè au-
 tem Succenturiatus significat explendæ centuriaz gratia mili-
 tum numerum supplere, vel in locum occisorum, vel exauto-
 ratorum militum, alios substituere. Gellius eleganter ad ci-
 bos transfudit, quum in locum ciborum qui auferuntur, alii
 statim substituuntur.

Centuriatus, us, nomen, Dignitas & officium ceterionis. *Centuriatus*,
Centuriatus. Pol. *Komandor*. Vng. *Centuriatus*. Cic. pro lege
 Manil. Quem enim possumus Imperatorē aliquo in numero
 purate, cuius in exercitu vaneant centuriatus, atq; vaneant
 Liv. 2. bel. Pun. Vbi ad decuriaz, aut centuriatum cōvenisset,
 Cic. in Pison. Quid centuriatus palam venditor?
Centuriazum, per Centurias. *Centuriazum*, *Centuriazum*.
 Gall. *Par centaine*. Ital. *Per centinaia*, à cento à cento. Germanicè,
Ein Hundert wozu hundert hatter in der andern. Durd die Diet.
 Hil. *De batalla en batalla*. Pol. *Sto ierzych, na rzy*. Vng. *Centuriazum*.
 Ang. *to hundredth hundredth by hundredth*. Quædam modum Tri-
 butum, per tribus. Cic. pro Flac. Distribuitis partibus, tribus,
 & centuriatum descriptis ordinibus, classibus ætatibus, & itera
 centuriatum, abundanter significat & copiose. Pomp. Probi-
 bulo: Continud ad te centuriatum current, qui panem petent.
 Ex Nonio.
Centurionis, ab antiquis dicebatur, teste Festo, qui postea Cen-
 turio appellatus est, sicut Curionus, & Decurionus, qui tunc
 Curio & Decurio nuncupantur.
Cepæ, Plinio, Herba est similis pomulacæ, nigriore radice, sed
 inuiti nascens in litoribus arenosis, gustu amara.
Cepæ, sive **Cepæ**, Vide **CAEPA**.
Cephalalgia, *Cephalalgia*. Polon. *Bolenogolowi*. Vngar. *Me-
 fisa*. Angl. *Griff or dalar of the de head*. Generalis nomen
 est ad omnes capitis dolores, continetque sub se Hemicra-
 niam, Cephaliam & similes.
Cephalæ, Ep. *Cephalæ*. Ger. *Ein Hauptweh von tanzen jurt*.
 Pol. *Bolenie w polskoy glowy*. Vngar. *Mag agger si fisa*. Angl. *A
 long dolor of the head*. Diurnus, & inveteratus capitis dolor,
 à sono, splendore, vel odore vehementiore, & nonnunquam à
 meri potu proveniens. Dissert ab hemicrania, quod ea dimi-
 diam tantum capitis partem infestet, Cephalæ totum caput
 occupet. Plin. lib. 20. cap. 13: Lenit autem capitis dolores potu
 cum vino, aut cum aceto & rosaceo illita. Si vero sit cephalæ,
 cum farina hordeacea, vel aceto. Sed & Celsus Cephalæm
 cautum quoddam pestilentisq; malum appellat.
 Cephalicum, emplastrum sic dictum quod capiti fracto con-
 nit. Celsus lib. 10.
Cephaline, Linguz portio, cui gustus potentia inest.
Cephalocrustes, m. t. *Cephalocrustes*, Veremis qui in foliis peti-
 sci involvitur.
Cephalodes, Daphnoides apud Dioscor. lib. 4. cap. 149.
Cephalorus, Thymus apud Dioscor. lib. 2. cap. 24.
Cephalorus, porrum capitatam, sic dictum, quod majorem
 vim habet. Est & quod festivum porrum vocant.
Cephalus, m. f. *Cephalus*. Germ. *Ein Weisheit*. Pol. *Oficyna*.
 Pileus est in meri caput occultans, rotum se absconditum co-
 stimanæ cephalus dicitur à capitis magnitudine.
Cephalus, cephalæ, um: ut, Caro cephalæ. Lucil. lib. 2. 547.
Abdomina, rhinnia venientibus priva Dabo, cephalæm
 carnem. Vide Gel. lib. 10. cap. 20.
Cephas, *Cephas*. Ioan. 1. Non est (ut quidam nugantur) Græca
Cephas, sed ut rectè docet D. Hieronymus Syriaca dicitur, quæ
 interpretatur Petrus: id est, rupes, seu lapis, vel petra. Cognomē
 est Simonis Petri Apostoli, illi à Christo inditum. Quo etiam
 illum Paulus Galat. 2. & 1. Corinth. 15. & alibi nominat.
Cephenes, *Cephenes*. Recentis fucorum foetus, quum formam
 capere cœperint. Plin. lib. 11. cap. 16: Rex apum statim multæ
 coloris, ut electo flore ex omni copia factu: neq; vermicolis,
 sed statim penniger. Cetera turba quum formam capere cœ-
 petit, nymphæ vocatur, ut fuci sitentes atq; cephenes. & Cephe-
 nes item fuerunt Afix populi, qui postea à Perse lovis & An-
 dromedes filio Perse appellati sunt. Autor Herodot. lib. 7.
Cephus, Animal est apud Aethiopes, pedes posteriores hu-
 manis pedibus, & cunctis, priores hominis manibus similes
 habens. Hoc animal à Pompejo, quū ludos fieret, in theatro
 fuit ostentum, & postea Romæ non visum. Plin. lib. 8. cap. 19.
Cepe, **Cepina**, Vide **CAPE**.
Cepedines, saxa prominentia, Festus.
Cepina, sive potius **Carpina**, *Carpina*. Columell. lib. 11. cap. 31.
 Herba est hortensis, eadem cum capra: *Carpina* (inquam) magis
 frequenter subactam postulat terram, quàm aliis conversam.
 Et paulo post: Sed *Carpina* vel *sepius*, certè non minus debet
 quam quater fatiri.
Cepionides, Gemma crystallini nitris, quæ imagines red-
 dunt, ut speculum. Plin. lib. 37. cap. 16.
Cepites, sive **Cecopacites**, Gemma candida est, venarum
 nodis cœventibus candore imaginē referens. Plin. lib. 37. c. 10.
Cepphos, avis est ita levis, ut in quancunq; partem ventus
 flaverit, in eam auferat. Vnde & **Cepphicus**, pen. cor. Adiecti-
 vum, pro levi. Cic. Ea quæ dicunt, minimi sunt pondit, pla-
 nè cepphica.
Cepuræ, m. f. *Cepuræ*. Græci appellant, quæ nos in horto-
 sis, olera scilicet quæ in horto feruntur. [Pol. *Ogrodni* vrdy. Vngar.

Vngar. *Kerti pare.*] Vnde Sabinus Tiro librum *Cepuricidii* scripsit: hoc est, horrentium, quem Maccenari dicunt.

Cera, [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] Satis nota significatio est, nempe illud quod melle ex favis expresso remanet. Plin. lib. 21. cap. 14. Cera fit expressis favis, sed ante purificationem aqua, & tunc in tenebris siccatis, quarto die liquatis igni in novo fictili, & eade cera, *in vngar.* idem favus, dicebantur proverbiali figura, qui uno ore idem affirmarent: aut qui inter se conspirarent. Ductum à favorum cellulis inter se connatisive quod cera tenax, sibiq; hærens: sive quod olim in ceratis tabellis scribebant. Vnde & Horatius: Cera laudatur eadem, & imis ceris radere, pro eo quod est, delere penitus, sic ut nullum omnino memorie præteritæ vestigium extet. Ceram autibus obdis, *in vngar.* tunc dicitur *in vngar.* In eos qui recusant audire vel æqua vel iniqua. Natum ab *Vlyssis cera*, qua suas ac sociorum aures obturat apud Homer. adversus Sirenarum cantenas. Cera tradiditior, *in vngar.* De vehementer docili dicebatur, aut de ingenio facili tractabiliq; & in quemvis habitum sequaci. Horatius, Persius. Cera etiam veteres, ante inventum papyri usum, pugillares suos obducere solebant: unde etiam pro epistolis & pugillanibus positum invenit. Juvenal. Nonne libet medio ceras implere capaces Quadrivium? Plin. Epist. lib. 1. Erat in proximo, non vocabulum aut lancea, sed stylus & pugillares: meditari aliquam, annotabamq; ut si manus vacuas, plenas tamen ceras repositare. Hinc profecta sunt illa loquedi genera, quæ sæpè apud veteres occurrunt, in prima cera, in secunda cera, imo cera, & extrema cera. Romani enim sua testamenta in tabulis ceratis perscribebant. Suet. in Cæs. Q. Pedium ex quadrato hære dè instituit, reliquos in ima ceræ hoc est, in ultima parte testameti. Inter ceras optima creditur Punica candidissima, proxima maximè fulva. Cerialia, dimin. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] Cerialia Att. lib. 16. Cerialia enim tuas miniatulas illas extimiscbam.

Cero, *in vngar.* Cera obduco. [*Gal. Cera, enier, enduire ou couvrir de cire.* Ital. *incerao.* Ger. *Barm schen mit wach überziehen.* Hisp. *Encerao.* Pol. *Wask.* Vng. *Wax.* Ang. *To dress or cover with wax.* Colum. lib. 12. cap. 50. Sexta quæq; olivæ doliæ cerati oportere antiqui dixerunt. Hinc Tabule ceratæ dicebantur, cera superinductæ. Hinc fit compositum *incerao*, *in vngar.* genera incerao deorum.

Ceræ, *in vngar.* apes dicuntur, quæ ceram faciunt. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] *in vngar.* Gall. *laite de cire.* Ital. *far cera.* Ger. *Wachschmeißel.* Hispan. *harera.* Pol. *Wask.* Vng. *Wax.* Ang. *To make wax.* Plin. lib. 9. cap. 1. Quum ceræ cavere, fluxus habent succos. Quædã tamen exemplaria hoc in loco habent fortissimè.

Ceræ, *in vngar.* Ceratio, ceræ obductio. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] *in vngar.* Gall. *Ceratio.* Ital. *Ceramento.* Ger. *Wachschmeißel.* Hispan. *Enceramiento.* Pol. *Wask.* Vng. *Wax.* Ang. *To dress or cover with wax.* Colum. lib. 12. cap. 10. Sic vetera non crediderim, propter olei succum, ceraturam pati.

Ceratum, sive Cerotum, n. f. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] *in vngar.* Gall. *Cerat.* Ital. *Cerato.* Ger. *Ein pfaster von wach schmeißel.* Hisp. *Ceroto.* Pol. *Plaster wach.* Vng. *Im rube.* Ang. *A fere oint.* Malagmaticus genus, quod vulneribus solet superponi: constat ex rebus siccioribus, & igni appositum mollescit, sed corpori admodum duret, & perniciosis hæret. Dicitur videtur à cera, quæ ferè omnibus ceratis adhiberi solet. Plin. lib. 13. cap. 22. Faciemque invidant ignes sacri, ob id cerato prius illinunt.

Cerialium, n. f. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] *in vngar.* Pol. *Wask.* Vng. *Wax.* Ang. *To dress or cover with wax.* Apud Cic. 5. Verr. Videtur accipi pro eo, quod ceræ nomine penditur: cuiusmodi est, quod etiam hodie pro diplomatum sigillis exolumus. Cic. 5. Verr. Ex omni pecunia quæ orationibus solvege debuit, ceræ nominibus deductiones fieri solebant, primum pro ipectatione, & collybo: deinde ne pro quo cerario.

Cerialis, a. um, quod ex cera fit. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] *in vngar.* Gall. *De cire fait de cire.* Ital. *Fatto di cera, è di color di cera.* German. *Wachschmeißel.* Hispan. *Enceramiento.* Pol. *Wask.* Vng. *Wax.* Ang. *To dress or cover with wax.* Plin. lib. 12. cap. 10. Sic vetera non crediderim, propter olei succum, ceraturam pati.

Cerialis, a. um, quod ex cera fit. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] *in vngar.* Gall. *De cire fait de cire.* Ital. *Fatto di cera, è di color di cera.* German. *Wachschmeißel.* Hispan. *Enceramiento.* Pol. *Wask.* Vng. *Wax.* Ang. *To dress or cover with wax.* Plin. lib. 12. cap. 10. Sic vetera non crediderim, propter olei succum, ceraturam pati.

le, vel candela ex cera confecta. Martialis: Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes.

Ceroferarii, m. f. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] dicitur à deportandis cereis in sacris.

Ceroferarium, instrumentum quo cereus fixus continetur. In Decretis canon. distinct. 24. Acolythus accipiat ceroferarium cum cereo, ut ferat se ad accendenda lumina mancipare.

Cerodilis, diminutivum. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] Hicronymus: Magno honorem præbent huiusmodi homines beatissimis martyribus, quos putant huiusmodi cerodilis illustrandos.

Cerodius, a. um, quod ceræ simile est. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] *in vngar.* Gall. *Ressemblant à cire, de couleur de cire.* Ital. *Simile alla cera.* Ger. *Das wach gleych ist.* Hispan. *Cosa semejante à la cera.* Pol. *Wask.* Vng. *Wax.* Ang. *Like or resembling wax.* Plin. lib. 12. cap. 50. Sexta quæq; olivæ doliæ cerati oportere antiqui dixerunt. Hinc Tabule ceratæ dicebantur, cera superinductæ. Hinc fit compositum *incerao*, *in vngar.* genera incerao deorum.

Cerodius, a. um, quod Ceræ admixtam habet. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] *in vngar.* Gall. *Ressemblant à cire, de couleur de cire.* Ital. *Simile alla cera.* Ger. *Das wach gleych ist.* Hispan. *Cosa semejante à la cera.* Pol. *Wask.* Vng. *Wax.* Ang. *Like or resembling wax.* Plin. lib. 12. cap. 50. Sexta quæq; olivæ doliæ cerati oportere antiqui dixerunt. Hinc Tabule ceratæ dicebantur, cera superinductæ. Hinc fit compositum *incerao*, *in vngar.* genera incerao deorum.

Cerodius, a. um, quod Ceræ admixtam habet. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] *in vngar.* Gall. *Ressemblant à cire, de couleur de cire.* Ital. *Simile alla cera.* Ger. *Das wach gleych ist.* Hispan. *Cosa semejante à la cera.* Pol. *Wask.* Vng. *Wax.* Ang. *Like or resembling wax.* Plin. lib. 12. cap. 50. Sexta quæq; olivæ doliæ cerati oportere antiqui dixerunt. Hinc Tabule ceratæ dicebantur, cera superinductæ. Hinc fit compositum *incerao*, *in vngar.* genera incerao deorum.

Cerodius, a. um, quod Ceræ admixtam habet. [*Pol. Wask, Vng. Vias, Ang. Wax.*] *in vngar.* Gall. *Ressemblant à cire, de couleur de cire.* Ital. *Simile alla cera.* Ger. *Das wach gleych ist.* Hispan. *Cosa semejante à la cera.* Pol. *Wask.* Vng. *Wax.* Ang. *Like or resembling wax.* Plin. lib. 12. cap. 50. Sexta quæq; olivæ doliæ cerati oportere antiqui dixerunt. Hinc Tabule ceratæ dicebantur, cera superinductæ. Hinc fit compositum *incerao*, *in vngar.* genera incerao deorum.

ber: cornua non perdidisti: cornua ergo habes.
 Ceratis, Corniculatum papaver, apud Diosc. lib. 4. cap. 92.
 Cératium, [Cératium. Vng. Egr. mangoni.] Minimum pondus, quod apud nos siliqua dicitur: tres vero siliquae efficiunt obolū.
 Ceratium hinc Græcis appellatur arbor siliquas ferēs corniculatum similitudine: unde & nomē habet. Latini Siliquā Græcam appellant. Col. lib. de Arb. cap. 25: Siliquā Græcam, quā quidā nigros vocāt, deinde Persicū ante drāmā per aurū mātū ferito.
 Ceraton, [Cératium. Pol. smitogo sana colob.] Galeno arbor est, quæ Latinis Siliqua dicitur, cujus fructus etiam Græco nomine nigrum & nigra appellatur, propterea quod corniculorum similitudinem referat.
 Ceratum Vide CERA.
 Ceraunobolus, [Ceraunobolus. Gall. Ceraunobolus. Ital. Ceraunobolus.] Dicitur est Apellis tabula, in qua tonitrua, fulgura, & fulgura pinxit: ita dicitur quasi rē ceratū hinc: hoc est, fulmen, torquens. Plin. lib. 35. cap. 10.
 Cératū, [Cératū. Gemma est candida. Plin. lib. 37. cap. 9: Est inter candidas & quæ Ceraunia vocatur, fulgorē siderum capient.
 Ceraunium, Tubercis genus, in Thracia nascens. Plin. l. 19. c. 3.
 Cerceraphron, Anagallis à Dacis sic vocata.
 Cercitiam, [Cercitiam. Pausanias Grammaticus ait vocari temonis genus, à populis inventoribus, qui Cercitæ appellabantur in terra India.
 Cercius, qui & Cirtius dicitur, Ventus est violentissimus, Galia Narbonensi peculiaris, reliquis cœli partibus ignotus. Vide Aut. Gell. lib. 2. cap. 22. & Plin. lib. 2. cap. 47.
 Cercopa, Græci appellant luci undiq. cupientem, quasi cerēdā, [Polon. Żółty kogon. Vng. Żółty kogon. Ital. Żółty kogon.] quem nos quoque lucionem vocamus. Festus.
 Cercopithecus, penult. prod. [Cercopithecus. Gall. Cercopithecus. Ital. Cercopithecus. Hispanice, Cercopithecus. Pol. Moriki ket. Vngar. Parka maiom. Angl. A monkey or marmoset.] nomen compositum ex cerē, quæ dicitur cauda, & pitheca, simia, quali simia caudata, quam marmosē vulgō dicimus. Plin. lib. 8: Cercopithecus nigris capibus, pilo asinino, & dissimiles ceteris voce sunt. Martialis. lib. 13:
 Callidus emillas eludere simius hastas,
 Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.
 Cercos, (quod hic pro accipitris genere corruptè legebat.)
 Vide CIRCOS.
 Cercūris, [Cercūris. Navis Africana prægrandis, autore Nonno, à Cypriis inventa, teste Plin. lib. 7. cap. 56. Plautus in Stichō: Cercūrum, quō ego me majorem nō vidisse censeo. Est item Cercūris, vilissimū oleis genus: unde natū est illud Græcorū prover. & xix. & o. λυγρόν: id est, Est & cercūris inter olera.
 Cérdo, m. t. Artifex sordidus, qui artē illiberalis quædit gratia exerceat, quales sunt sutores veterum calceorum, qui à Suetonio Veteramentarii appellantur. [Pon. anis. Wng. char. lib. 2. anis. Gall. Cordonnier, faucier, ou conroyeur, artificier. Ital. Artifice vile, che solamente attende al guadagno. Ger. Der unflätige handwerker trabt vmb gewins willen. Hisp. Oficial de algun arte de canata. Polon. Wszelaki rzemieślnik plugawych robot. Vngar. Tis. tr. szidely varga. Ang. A cobbler or bussher.] Mart. lib. 3: Etrūrus enim nec enim faceret hoc sobrius unquam, Ut velles corio ludere cerdo tuo. Cic. 1. de Nat. deor. Orpheum poetam docet Aristoteles nunquam fuisse, & hoc Orphicum carmen Pythagorei ferunt quosdam fuisse cerdonis. Dicit autem sunt Cerdoes, à Græco cerēda, quod lucrum significat: unde & Lucriones à Latinis appellantur. Cerdo etiam nomen fuit heretici, à quo Cerdoniani, qui Christum nec natum à femina, neq. habuisse carnem, nec verē mortuum, vel quicquam passum, sed simulasse passionem dicebat.
 Cere: Vide CAERE.
 Cereāls, Vide CERES.
 Cerebrum, n. f. inquit Plinius: Est viscerum excellentissimum, proximūq. cereo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordibus. [Pon. anis. Wng. char. lib. 2. anis. Gall. Cerebrum, ou cervelle. Ital. Cervello. Ger. Das hin. Belg. Hersena. Hisp. Mollo de la cabeza. Polon. Mózg. Vng. Agy veit. Ang. The brain.] Hic habet sensus arcē, hic culmen altissimum, hic mentis est regimen. Cicero. 1. Tusc. Aliis pars quædam cerebri visa est animi principatum tenere, Aliis nec corpus ipsum placet, nec cerebri quandam partem esse animum: sed alii in corde, alii in cerebro dixerunt animum esse, sedem & locum. A cerebro proficiscitur somnus. Quæ cerebrum non habent, non dormiunt.
 Cerebellum, n. f. dimin. [Cerebellum. Gall. Petit cerneau. Ital. Cervellino, piccolo cervello. Ger. Das hinc. Hisp. Pequeño moello de la cabeza, ó la nuca del moello. Pol. Mózdek. Vng. Agy velvok. Ang. A little brain.] Plin. l. 29. cap. 3: Mortis à cangrabido, ne rabiosi fiant, cerebello gallinaceo occurritur. Medici cerebelli nomine intelligunt posteriorem cerebri partem, quam megalocéphala Græci appellant, à reliquo cerebro duplicatis meningibus seclusam, eoque duriorem & siccioerem: cuius pars externa per

spina fistulata illapsa in ossis sacri ossum trajectur: à qua duriotes nervi, ut ex arboris caudice rami proficuntur.
 Cerebrōsus, m. f. cai vitiatum est cerebrum, quique præcepti ferunt in iram, totusque suo consilio hæret, & obliuatus à nemine persuadetur, & iracundia obtemperans sine ratione fertur.
 [Cerebrōsus. Gall. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage, ou d'outrage. Ital. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage. Belg. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage. Hisp. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage. Polon. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage. Vngar. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage. Angl. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage.]
 Cerebro, n. f. inquit Plinius: Est viscerum excellentissimum, proximūq. cereo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordibus. [Pon. anis. Wng. char. lib. 2. anis. Gall. Cerebrum, ou cervelle. Ital. Cervello. Ger. Das hin. Belg. Hersena. Hisp. Mollo de la cabeza. Polon. Mózg. Vng. Agy veit. Ang. The brain.] Hic habet sensus arcē, hic culmen altissimum, hic mentis est regimen. Cicero. 1. Tusc. Aliis pars quædam cerebri visa est animi principatum tenere, Aliis nec corpus ipsum placet, nec cerebri quandam partem esse animum: sed alii in corde, alii in cerebro dixerunt animum esse, sedem & locum. A cerebro proficiscitur somnus. Quæ cerebrum non habent, non dormiunt.
 Cerebellum, n. f. dimin. [Cerebellum. Gall. Petit cerneau. Ital. Cervellino, piccolo cervello. Ger. Das hinc. Hisp. Pequeño moello de la cabeza, ó la nuca del moello. Pol. Mózdek. Vng. Agy velvok. Ang. A little brain.] Plin. l. 29. cap. 3: Mortis à cangrabido, ne rabiosi fiant, cerebello gallinaceo occurritur. Medici cerebelli nomine intelligunt posteriorem cerebri partem, quam megalocéphala Græci appellant, à reliquo cerebro duplicatis meningibus seclusam, eoque duriorem & siccioerem: cuius pars externa per
 spina fistulata illapsa in ossis sacri ossum trajectur: à qua duriotes nervi, ut ex arboris caudice rami proficuntur.
 Cerebrōsus, m. f. cai vitiatum est cerebrum, quique præcepti ferunt in iram, totusque suo consilio hæret, & obliuatus à nemine persuadetur, & iracundia obtemperans sine ratione fertur.
 [Cerebrōsus. Gall. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage, ou d'outrage. Ital. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage. Belg. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage. Hisp. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage. Polon. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage. Vngar. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage. Angl. Cerebrōsus, ou d'outrage, ou d'outrage.]
 Cerebro, n. f. inquit Plinius: Est viscerum excellentissimum, proximūq. cereo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordibus. [Pon. anis. Wng. char. lib. 2. anis. Gall. Cerebrum, ou cervelle. Ital. Cervello. Ger. Das hin. Belg. Hersena. Hisp. Mollo de la cabeza. Polon. Mózg. Vng. Agy veit. Ang. The brain.] Hic habet sensus arcē, hic culmen altissimum, hic mentis est regimen. Cicero. 1. Tusc. Aliis pars quædam cerebri visa est animi principatum tenere, Aliis nec corpus ipsum placet, nec cerebri quandam partem esse animum: sed alii in corde, alii in cerebro dixerunt animum esse, sedem & locum. A cerebro proficiscitur somnus. Quæ cerebrum non habent, non dormiunt.
 Cerebellum, n. f. dimin. [Cerebellum. Gall. Petit cerneau. Ital. Cervellino, piccolo cervello. Ger. Das hinc. Hisp. Pequeño moello de la cabeza, ó la nuca del moello. Pol. Mózdek. Vng. Agy velvok. Ang. A little brain.] Plin. l. 29. cap. 3: Mortis à cangrabido, ne rabiosi fiant, cerebello gallinaceo occurritur. Medici cerebelli nomine intelligunt posteriorem cerebri partem, quam megalocéphala Græci appellant, à reliquo cerebro duplicatis meningibus seclusam, eoque duriorem & siccioerem: cuius pars externa per

Varro 5. de ling. Lat. Facito videant te haredem : itaq; in cre-
tione adhibere iubent testes. Theo. dolius Imper. lib. 6. C. tit.
de iure delibet. Cretionum scrupulosam solennitatem hac le-
ge penitus amputare decrevimus: & ut ratiō hōis iudicet, & rō
ad iudicium d. ar.

Cernuo, ar, are, id est, Cernui me facio, ad terrā inclino. [Pol.
Dymie parę. Vng. Fild sili horgadna mixk. Ang. To bōte do
uarnat.] Varro de vita pop. Rom. Et sū pelles bubolas oleo
perfusas percutebant, ubiq; cernuabāt: id est, ad terram sese
inclinabant, aut saltando in terram ea debeant proxi. Nominus.
Cernuē, a, um, inclinatus, quasi qui terrā cernat. Timotheus pte.
Gal. Deu haur, oculis rō la terre. Ita. Chino, inclinatus. Ger. Nider
gōgen: dogetig. Hisp. El que mira la cabeza baxa. Pol. Nachila-
ny, uary. Vn. Hangat homlok, mixk, fild sile rōz, al haylet. Ang.
Cerning deunt tōmōdes the earth. Virg. lib. 100. erectoq; in cu-
dit cernuus armo. Vbi Servius: Cernuus equus dicitur, qui ca-
dida faciem, quasi in eam parte, qua cernimus. Vnde & pueri
quos in ludis videmus, ea parte qua cernunt flantes, Cernui
vocantur etiam Varro in ludis theatralibus dicit.

Ceromāt, n. t. [C. rōm. Ger. Ein Satz von Det und Eden/damit
sich die Kerze beschreiben.] Oleum quo sese athlete perungere
solent, adhibito quodam terre genere. Cælius li. 4. c. 26. vo cāt
mō: cui si sudor accessisset, rōmāt dē vocabatur ab iis, qui
nimis Arcti videri volebant, ut inquit Galenus. Arenam autē
quā Athlete aspergebant, post huiusmodi unctionem sēpō
vocabant. Martialis: Et flavescit haphē. Fiebat autem ceroma
ex oleo, terraq; nec ex omni terra, sed ex quibusdam generi-
bus, quibus robustiora fieri corpora, & ad tolerandos ætus,
atque algores reddebantur firmiora: & erat albida quædam
terra perennis, ex Albano agro, & rubrica, & Bajanus pulvis.
Adhibebatur autem oleum, tum ad agilitatem prælandam,
ut corpora lubrica fierent: tum quod natura olei est, tepefa-
cere membra, & contra algores munire. Terra verō ad indu-
randos magis artus, & aduersus æstum firmandos adhibe-
batur. Scat. de Palæstris: Postquam oleo gavisus curis, petiit æ-
quor æterque Procuris medium, atque hausta vestitur arena,
Tum macidos artus alterno pulvere siccant. & Ponitur & pro-
loco in quo palæstræ ungebatur, quem Vitruuius iugiter
vocat. Plinius: litem palæstræ athletarum imaginibus, & ce-
romata sua illustrant.

Ceromāt, cūs, a, um, quod ceromate perunctum est. Iuven. Sa-
tur. 3. Et ceromatico fati neciteria collo.

Cerostrotum pen. prod. [C. rōstrotum, compositum à cerō & cot-
ru, & rōstrotum, & est picturæ genus, quum ex cornibus ra-
mentis tinguntur variis coloribus: deinde vermiculatum ligno
inscruntur. German. Cerngette. Arabit von manchetes farben.]
Principio hoc ex lignis bracteis fieri coepit: postea cœpe-
reting animalium cornua, dentes elephatorum secari, li-
gnuq; ebore distingui, mox totum operari. Plin. lib. 11. Nūc
tincta, nunc subtilia, nunc quæ Cerostrota, picturæ genere di-
cuntur. Proprie tamen dicuntur Cerostrota, picturæ genere di-
cuntur. Lithostrota, lapidibus strata.

Cerostrotum, Vide Ceratum in CERA.

Cerri, Piscium genus, de quibus Dioscor. lib. 2.
Cerris, L. Arboris glandifera species est, cuius glande fuilla
cero firmior redditur. German. Ein dōndor gesticht
von Eichen, zinnbaum. Vng. Tölgy mak. Plin. lib. 16. cap. 6.
Glandis optima in quercu atque grandissima, mox æsculo:
nam robori parvas. Cetro tristis, horrida, echinato calyce, ceu
cistanea.

Cerrinus, a, um, ut Cerrinus calyx. Plin. lib. 4. cap. 10. Quidam
piscis eius bibendum censent, & in cetrino calyce.

Cerri, a, um, ut Cerri glans. Plin. lib. 16. cap. 6. de glande sa-
gina loquens: Proximam huic cerream tradit Nigidius, nec
ex alia solidiorem carnem, sed duram.

Cerri, Vide CERTVS.

Cerro, a, n. p. Pugno, prælior, bellum gero, contendo. [C. rō
mā, n. t. Gal. Debatre aues quelq; vn, combatre.
Ital. Contendere, combattere. Germ. Streiten temp. fca. Bel. Strę-
ten temp. His. Contender y pelear. Pol. Walcz. Vn. Vavok, vsfa-
kalam. An. To debate, to fight, to strive.] Tacit. li. 21. Missus in eos
eques cū expeditis cohortibus, ambiguit certare. Cum dati-
vo. Virg. Aeglog. 5. Montibus nostris solus tibi cernet Amyn-
tas. Cū ablativo. Terentius: Benedicis si certasset, audisset
bene. Cū ablativo & præpositione De. Livius: Arcini atq; Ar-
deces de ambiguo agro quum sēpē bello certassent. Cū
præpositione Cum. Salustius: Sed ut mos est illius gētis, equi-
tate, iaculari, cursu cum æqualibus certare. Cū præpositio-
ne Inter. Cicero: Reliquum est, ut officiis certemus inter nos.
Et cum adverbis Mecum, Tecum, Secum. Plin. lun. Nam mi-
hi factis est certare mecum. Certare cum usuris fructibus
prædiorum, dicuntur, quorum vctigalia vix, aut ne vix qui-
dem usuris persolvendis paria esse possunt. Cicero Catl. 2.
Meo beneficio tabulae novæ profertentur, verum auctoria-

me: quod si maturius facere voluissent, neque id quod flul-
tissimum est certare cum usuris fructibus prædiorum locu-
pletionibus, his & melioribus civibus uterentur. Hotoma-
nus. Hinc componuntur Decerto & Concerto.

Certāmen, n. t. Conflitus, concertatio, contentio, prælium.
[C. rōm mā, n. t. Gal. Debat, combate, Ital. Battaglia, combattimento, contesa. Ger. Stritt
Kampf. Belg. Coen. Etrot. fca. Hisp. Pelea, contencion y posfa.
Pol. Walecz, wojna. Vng. Viadal, vsfakodás. Ang. Debate, fight,
strife.] Ovidius 10. Metamorph. Mors pretium tardis: ea lex
certaminis esto. Interdum res ipsa de qua certatur, scilicet uter
columbam sagitta feriat, uter prior decurrat ad metas. Virg. 2.
Georg. Velocis jaculi certamina ponit in ulmo. & Græca cer-
tamina celebratissima hæc fuerunt: Olympia, Pythia, Isthmia,
& Nemea, in quibus Græci magnos honores constituerunt
victoribus athleticis. Nam Olympia, iuxta Olympiam Elidis ci-
uitatem quinto quoq; anno in honorem Olympii Iovis cele-
brantur: & qui vicisset corona ex oleastro, qui Philostepha-
nus dicitur, donabatur: insitutaq; sunt anno mundi quadrin-
gesimo supra quatuor millia: in eoq; certamine Hercules
primus coronatus est. Pythia, Apollini sacra erant, in memo-
riam Pythonis serpentis ab Apolline occisi insituta. Vnde &
nomen tenuerunt. Ex hoc certamine victor coronam laureā
cum malis reportabat. Nam quod Ovidius Pythiorū victori
æsculeam coronam videtur tribuere lib. 1. Metam. (quum ait
Nève operis famam posset delere vetustas,
Insituit sacros celeri certamine ludos,
Pythia perdomitæ serpentis nomine dictos,
Hic iuvenum quicumque manu pedibusve, rotave
Vicerat, æsculeæ capiebat frondis honorem, id non ex ani-
mi sententia affirmat, sed ut commodiorem faceret transitū
ad fabulā Daphnes. Subdit enim: Nondum laurus erat. Isth-
mia, ab Isthmo Peloponnesi, ubi celebrabatur in honore Palæ-
monis, quem Latini Fortunum dicunt, in quibus qui vicisset,
coronam ex pinu reportabat. Nemea, à Nemea sylvā in memo-
riam Archemoni Lycurgi filii fiebat, quorum victores a-
pio coronati abibāt. De hisce quatuor sacris Græci certami-
nibus extat etiam nobile Archææ poetæ Græcum epigramma:
Tiorōtis hōi a pōte ad Etheā, rōtāces igōr
Olybia pōtē rōtē, si dōs d' a pōtē
Zōtē, rōtē dōs, mōtē pōtē, rōtē pōtē,
A dōs d' rōtē, rōtē d' rōtē, rōtē d' rōtē, rōtē d' rōtē,
Quatuor Argivis certamina sacra feruntur:
Bina hominum natis binaq; cœlitibus:
Phœbo ipsiq; Iovi, Archemono & parvo Melicertæ.
Poma, oleastro, apium, præmia pinus erant.
Hæc certamina etiā Ludi plurā numero dicuntur, & specta-
cula. Certamen significat etiam priyatam contentionem.
Salust. Diu magnum inter mortales certamen fuit, vine corpo-
ris, an virtute animi res militaris magis procederet. Certam-
en, prælium. Cic. 4. de Finib. Sed ut magnum, & difficile cer-
tamen iniens, quum sibi cum capitali adversario dolore de-
pugnandum videret, excitaret omnes rationes fortitudinis
& patientiæ. Plancus Cicero: Aut ipse à certamine belli tam
necessarii me removissem. Certamen non accipit excusatio-
nem: & dicitur in Plin. lib. de Leg. dicitur qd a pōtē
est a rōtē d' rōtē pōtē: id est, Verum ajunt certamen non ad-
mittere causationes. Locus erit proverbio, quum quis in ma-
gno præsentaneoque periculo velit tergiversari, & occasio-
nem expectare.

Certamen Chrystantianū, ab aureo flore præmio victoris nun-
cupatum, dicitur rōtē d' rōtē id est ab auro, & dicitur flore.

Ceratio, onis, f. Contentio, certamen. [C. rōm mā, n. t. Gal. Debat,
combate, Ital. Contesa. Germ. Stręten temp. fca. Bel. Strę-
ten temp. His. Contender y posfa. Pol. Walecz, wojna. Vng.
Viadal, vsfakodás. An. Debate, fighting.] Cic. 3. de Nat. deor. Sed nequaquam istuc ibit: magna est cer-
tatio. Idem 2. de Leg. Ludis publicis (quod sine curriculo, &
sine citatione corporum fiat) popularem lætitiā in canto,
& fidibus, & tibiis moderanto.

Certatum adverb. Cum certamine, cōtentione, & æmulatione.
[C. rōm mā, n. t. Gal. Al' omiel' vn de l' aitre, à qui mōtē mōtē Ital.
Agara, à chi fa pōtē pōtē. Germ. Stręten temp. fca. His.
Span. Contenciosa, y posfiadamente. Polon. Walecz, wojna, vsfa-
kalam. Vng. Viadal, vsfakodás. An. Debate, fighting.] Virg. lib. 8. Aen. Tunc lætū juvenes certatim,
aræque sacerdos viscera tosta ferunt taurorum. Suet. in Aug.
Senatus & in funere orando & in memoria honoranda eo
studio certatim progressus est.

Cerētus, us, ui, nomen, m. q. idem quod certamen. [Vng. Via-
dal, vsfakodás.] Stat. li. 3. Sgl. videtq; benigna Parthenope gen-
tile sacrum, nudosque virorum Certatus, & parva suæ simu-
lacha coronæ.

Certus, a, um, Clarus, & indubitatus, à Cerno pro video: quia
ca qua
P 5

Cerilla, pen. pro d. Ep. Plumbo in aceto aceto soluto comparatur. [W. p. 108. *Caupidus*. Gal. De la ceruse. Ital. *Bianca*. Germ. *Witweiss*. Belg. *lootweiss*. Hist. El. *alcapalde*. Pol. *biała*. *szarad*. Vng. *szarad*. *szarad*. Ang. *White lead*.] Vitru. docet quomodo fiat, dicens Rhodii in dolis samenta collocantes, aceto suffuso supra samenta collocant plumbeas massas, deinde ea operculis obturant, ne spiritamentum obtusata emittant; post certum tempus aperientes, inveniunt e massis plumbeis cerillam. Eisdem ratione lamellas areas collocantes efficiunt eruginē. Cerilla verò quum in fornace coquitur, mutato colore, ad ignis incendum efficitur Sandaracha. Id autem incendio factum ex casu didicerunt homines, ex eo multo meliorem usum praestari, quam quae de metallis per se nata foderit. Venenque igitur ita cerilla comparatur, neque acutum, neque lancinans quicquam habet, neque distrahens, sed emplasticum, ac refrigerans. Vitis autem, inquit *antius*, pura cerilla mutatur in id quod Syricum nuncupatur; medici *Sandysa* vocant. Vide Galen. lib. 9. *Simplic.* & Plin. lib. 34. cap. 3.

Cerussa, a. um. [W. p. 108. *Caupidus*. Pol. *Wmaga*. Vng. *szarad*. Ang. *White lead*.] Cerussa, ut dicitur, est cerilla, quae candoris comparandi gratia cerilla utantur. Martial. lib. 2. *Cerussa* tunc Sabella solem. Cerussa eum Cerussa buccae, Mart. lib. 7. Cic. in *Pisonem*.

Ceryx, f. *κέρως*. Latine praeco, & caduccator. [Pol. *szarad*. Ang. *A herald*.] unde *Eusebius* scribit a Nerone Ceryx fuisse certamine superatos. Seneca ad Serenum: Non vis nisi Consul aut Praetor aut Ceryx, aut Suffes administrare Rempublicam: hoc est, praeco, & magistratus ad Rem gerendam.

Cerys, Vide CAESPE.

Cessio, onis, f. [An. *Ayding*.] Cic. Topic. Abalienatio est eius rei quae mancipi est, aut traditio nexus, aut in iure cessio, inter quos ea iure civili fieri possunt.

Cessum, f. [W. p. 108. *Caupidus*. Vng. *Háva*.] Cessum, ut dicitur, est regressus, retrocedere. *Lullianus* lib. 2. Commisso praelio ite cessum, inhibere remos, & a bello discedere. Et apud legis consulum ad legem. Aquil. Interim superius plantarum cessum ite cepit: ut dicitur a Cedo.

Cessio, as, n. p. Ablineo, ab opere vaco. [W. p. 108. *Caupidus*. Gal. *Cesser*.] Cessio, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Germ. *Ablassen*. Belg. *Ablassen*. Hist. *Cesser*. Vng. *Háva*. Ang. *To cease*.] Cessio, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Cic. Neque unquam in suo studio atque opere cessavit. Liv. Nec ex quo castra collata sunt, cessatum a levibus praelis est. Item Cessare, *caedere*, tardare, remorari, diutius immorari in re aliqua facienda, & eam negligenter agere. Virg. 6. Aen. Cessas in vota, preces quid est, tardus est in vota facienda Terent. in *Eunuch.* Paululum si cessassem, Pythia, Domi non essentem, ita iam adornabat fugam. Idem in *Adelph.* Aeschinus odio cessat, prandium corrumpitur. Cessare dicitur eos, quorum officium desideramus. Cessus in fabula Callista: Amici illi magnam in partem cessantes sunt, *inter eos*. Breuiter sic accipe, quod Cessare interdum significat nihil agere, vacare interdum conquirere vel respirare, & hic duobus modis absolutè ponitur, ut apud Cicero de *Natura deorum*: Cur tam multos deos nihil agere, & cessare patitur? & apud Terent. in *Eunuch.* & *Adelph.* ut dictum est. Quum vero pro intermittere, desistere, desinere, vel finem facere ponitur, habet alium secum infinitum, Cic. ad *Quintum fratrem*: Si te quousque inimita vexare ceperint, ne cessatis me certiores facere ut accuram. Terent. in *Andr.* Cessas illoqui: & in *Phormion.* Absenti tibi te indignas, sed dignas contumelias nunquam cessavit homie dicere: id est, toto die nihil aliud quam contumelias loquutus est. Huius compositum est Cessatio.

Cessator, onis, m. t. verbal. a Cesso, as, Cunctator, otiosus, qui cessat, & nihil agit. [W. p. 108. *Caupidus*. Gal. *Cesser*.] Cessator, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Germ. *Ablassen*. Belg. *Ablassen*. Hist. *Cesser*. Vng. *Háva*. Ang. *To cease*.] Cessator, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Cicero *Pato* lib. 9. Nec tibi antea non recessisti: non quod cessator esse solem, praefertim in literis sed quia, &c.

Cessum, a. um, participium sine verbi origine, sicut *Regnans*, & similis: nam *Regnor*, aut *Cessor* non dicimus. [W. p. 108. *Caupidus*. Ang. *That he has been following*.] Hinc cessata arva: id est, neglecta, & non culta. Ovid. 4. *Fall.* Largaque provenit cessatis melibus in arvis.

Cessario, onis, verbale, f. t. Otium. [W. p. 108. *Caupidus*. Gal. *Cesser*.] Cessario, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Germ. *Ablassen*. Belg. *Ablassen*. Hist. *Cesser*. Vng. *Háva*. Ang. *To cease*.] Cessario, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Cicero *Pato* lib. 9. Nec tibi antea non recessisti: non quod cessator esse solem, praefertim in literis sed quia, &c.

Cestillus, [Angl. *A nest*.] Cestillus, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Germ. *Ablassen*. Belg. *Ablassen*. Hist. *Cesser*. Vng. *Háva*. Ang. *To cease*.] Cestillus, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Cicero *Pato* lib. 9. Nec tibi antea non recessisti: non quod cessator esse solem, praefertim in literis sed quia, &c.

Cestrosphendonia, [Angl. *A nest*.] Cestrosphendonia, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Germ. *Ablassen*. Belg. *Ablassen*. Hist. *Cesser*. Vng. *Háva*. Ang. *To cease*.] Cestrosphendonia, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Cicero *Pato* lib. 9. Nec tibi antea non recessisti: non quod cessator esse solem, praefertim in literis sed quia, &c.

Cestron, quae & *Beronica* dicitur, a varietate remediorum, & efficacia nomine imposito. Plin. lib. 25. cap. 3. Quae *Beronica* dicitur in Gallia, in Italia autem *Serratula*, a Graecis *Cestron*, *Hydrotrichon*.

Cestus, Veneris, Vide in dictione CAESTVS, & Politianum Misc. cap. 11.

Cetrari, Vide CETVS.

Cetra, trax, f. p. Scutum, breveloreum, quo utuntur Aethi & Hispani. [W. p. 108. *Caupidus*. Gal. *Cesser*.] Cetra, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Germ. *Ablassen*. Belg. *Ablassen*. Hist. *Cesser*. Vng. *Háva*. Ang. *To cease*.] Cetra, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Cicero *Pato* lib. 9. Nec tibi antea non recessisti: non quod cessator esse solem, praefertim in literis sed quia, &c.

Cetus, m. f. [W. p. 108. *Caupidus*. Gal. *Cesser*.] Cetus, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Germ. *Ablassen*. Belg. *Ablassen*. Hist. *Cesser*. Vng. *Háva*. Ang. *To cease*.] Cetus, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Cicero *Pato* lib. 9. Nec tibi antea non recessisti: non quod cessator esse solem, praefertim in literis sed quia, &c.

Cetanus, m. f. Qui cetos: hoc est, marinos pisces maiores capit aut vendit. [W. p. 108. *Caupidus*. Gal. *Cesser*.] Cetanus, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Germ. *Ablassen*. Belg. *Ablassen*. Hist. *Cesser*. Vng. *Háva*. Ang. *To cease*.] Cetanus, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Cicero *Pato* lib. 9. Nec tibi antea non recessisti: non quod cessator esse solem, praefertim in literis sed quia, &c.

Cetarius, arum, f. p. Loca iuxta mare stagnante lacu, in quibus thynni & alii huiusmodi pisces capiuntur & iuxta salunt. [W. p. 108. *Caupidus*. Gal. *Cesser*.] Cetarius, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Germ. *Ablassen*. Belg. *Ablassen*. Hist. *Cesser*. Vng. *Háva*. Ang. *To cease*.] Cetarius, ut dicitur, est ablineo, ab opere vaco. Cicero *Pato* lib. 9. Nec tibi antea non recessisti: non quod cessator esse solem, praefertim in literis sed quia, &c.

CER

grand pefu. German. Große Erben bey dem Meer in wecht man die groffen Fiſch fangt vnd ſaget. Hispan. Almadraba de atones. Pol. *Pryoty ymorz edy wielkierby Lomia y maffalaia.* Vng. *Uely abol bog halakat foxuk be.* Ang. *Places where great fishes haunt and taken.* Plin. lib. 37. cap. 5: Ferunt & in ea infula tumulo reguli Hermiz juxta cetarias matmoreo leoni fauſc inditos oculos ex ſmaragdus.

Ceu, aduerſum ſimilitudinis, idem ſignificans quod Tan qua vel quaſi: magisque eſt Poetarum quam Oratorum: ſed quo multi & praeterim Plinius, utuntur. [Pol. *chems. vus. vior.* Gal. *Camme. quaſi ſont ainf que.* Ital. *Come.* German. *Quaſi aſſi dem me.* Hispan. *Aſſi como.* Polon. *lakoby, romnie.* Vngar. *Vyymont.* Ang. *As lik as.* Virg. 2. Aen. Aduerſi rupto ceu quodam turbine venti Conſiſunt Plin. lib. 3. cap. 17: Incremento terga ceu quodam incitamento flagellantur.

Cevla, f. p. Genus vaccae humilioris. [Polon. *Krowka rotna.* Vng. *Gobbly, niaſſone w no galya.* Angl. *A little milke come.*] Col. lib. 6. cap. 23: Melius etiam in hos uſus altinae vaccae probatur, quas eius regionis incolae Cevae appellant. Ex ſunt humilis ſtaturae, lactis abundantes: propter quod remotis earum foetibus, generoſum pecus alienum educatur uberibus.

Ceveret, *καυλαρα εν αιματι, εν ομαρι ζευ, οτι οραζι ζευ.* Ariſtophani in avibus, *καυρα, pen. prod. eſt clunes movere, quod fit adulando, ut in canibus videmus. Perſius: An Romule ceves?*

C ante H

C.B. In notis antiquorum, Cuſtos haeredum.

Chæredid, falve. Martial. lib. 5.

Chærophylloſon. [Pol. *Trzebulia.*] Herba eſt. paſſinacæ erraticæ, ſive danci folio aliquanto tenuiore, radice caudicante, ſubamarâ. Veteres *Chingidion* appellantur. Nam Chærephylli nomen recentius eſt, à comæ luxuria, & aſpectus jucunditate (ut videtur) impoſitum. Hodie à vulgo herbariorum *Chæreſilium* appellatur, Græca & Latina voce in unam coalceſcentibus.

Chi. *Μάσις*, f. p. *μαζιαις*, à medicis appellatur *laxatio articularum*, quum ſcilicet ex laſſitudine nimiove labore, aliave ex cauſa evenit, ut laxatis vinculis membrum excidat: ut ſi radius in brachio à cubito ſubmoveatur, ita ut locus quidam in medio vacuus relinquatur. [Polon. *Weminiemia cſ'onko.* Vngar. *Ki ſezemolſi.*]

Chilſis, pen. prod. Tunicae genus quod & Græci *χολδαρον* vocant à laxitate: vel (ut quidam volunt) nodus tunicae muliebriſ, quò connexa circa cervicem, tunica ſubmittitur.

Chilſia, f. p. [Pol. *χολδαρον.* Gal. *Glande, glandula.* Ital. *Chianola, natura.* German. *Ein böſe iräuſ oder böiſ vnder der haut.* Hispan. *Gramice.* Polon. *szafel.* Vngar. *Ezes ſchom wliſw, tyuk ſchom.* Ang. *A wate kernell.*] Collectio ſubgute, & buboni & Aegyptiæ fabæ ſimilis, dolorem ſi tangatur, afferens: à Latinis à Grandio dicitur.

Chilſia, *χολδαρον*, Gemma quæ grandinum colorem & figuram habet adamantinae duritiæ. Plin. lib. 37. cap. 11.

Chalazion, [Pol. *χολαζιον.* Pol. *brodaweczka na powiekach.* Ang. *Arpa.*] Tuberculum eſt in oculorum palpebris, non diſſimile illi, quod à Græcis *χαλαζιον* appellatur: diverſæ tamen figuræ, & mobile ſi hac atq; illuc pellatur. Recentiores medici *Grandiæm* appellant.

Chalcæanthum, n. f. [Pol. *χολκαανθον.* Gal. *Vitriol ou cooperave.* Ital. *Vitriolo.* German. *Witriet oder Schuſſmaſcherſcherſche.* Hispan. *Capparis.* Pol. *Cermid o ſpwieryla, mizecalum.* Vng. *Galicz kob.* Ang. *Coperas or vitriall.*] Corpus eſt metallicum, quod à Latinis atramentum futorium appellatur. ¶ Eſt autem duplex, ſoſſile & factitium. Foſſitium aliquando eſt caeruleum, aliquando pallidum, aliquando candidum & pellucidum in morem vitruande & *Vitruolum* à vulgo appellatur. Factitium verò ex qua pluvia ſit per metalla deſluente in lacunam, qui inde ab iis quæ metalla ſunt damnati in vaſa ampla ſiſtilia perferunt, in quibus paucis diebus concreſcit. Diſtum Chalcanthum, quaſi ſlos æris. Atramenti autem futorii nomen accepit, quod ex eo aqua diſſoluto corium denigretur. Vide de hoc plura apud Dioſcoridem libro 3. & apud Plinium libro 34. cap. 12.

Chalceos, Herbae gens eſt apud Plin. lib. 21. cap. 12. ſpinoſa habens aculeos.

Chalceum, Herbae etiam genus eſt apud eundem li. 26. ca. 7: Item herba Chalceum è vincis contra imponitur.

Chalcutſed, *χαλκονος*, Aeracia fabrica. Nam *χαλκονος* faber ærarius eſt, quem excuſorem Quinilianus interpretatur.

Chalcids, *χάλκις*, Serpētis venenoſi genus eſt è genere laeetarum, quaſi à ærei coloris lineis in tergo habent: unde & nomen habet. Plin. lib. 32. cap. 3: Quippe adverſus ſcorpiones ex vino bibuntur, adverſus phalangia & araneos ex mulſo, adverſus Chalcidas cum myrtice. Idem lib. 29. cap. 3: Lacera, quam hi ſepa, alii chalcidem appellant. Chalcidis lacerae meminit & Ariſtoteles de animalibus. ¶ Eſt & Chalcis

Homero avis nocturna, ex genere accipitrum, bellum inaequicum cum aquila gerens. Plin. lib. 10. cap. 8. cymnidin vocat. ¶ Eſt & Chalcis piſcis quidam ex genere chombrorum apud Plin. lib. 32. cap. 11.

Chalcites, *χαλκίτης*, Gemma æris coloris, ſed nigrioris. Plin. lib. 37. cap. 11.

Chalcophonos, *χαλκωφωνος*, Gemma quæ illiſa, æris tinturum reddit. Plin. lib. 37. cap. 10.

Chalcoſmaragdus, *χαλκωσμαργαδος*, Gema ex genere ſmaragdorum, æreis venis turbida. Plin. lib. 37. cap. 5.

Chalcids, m. f. Exiguum pondus erat apud Atticos, quos decies ſumptum, obolium conſiciebat. Plin. lib. 22. cap. ult. Drachma Attica denarii argentei habet pondus: eademq; ſex obolos pondere efficit, obolus decem chalcos.

Chalēpi verſus, *χαλεπι νερυρ*, Dicitur dari, aſperi, ac prolatu diſſicile, quaſi eſt verſus Virgilianus: Quæ dropedante purem tonitu quatit ungula campum. [Pol. *Νοβηδον, woy, wopryjenni weryſ, P. G.*]

Chalix, *χαλις*, Lapis genus, ex quo deducitur ignis.

Chalybs, Vide in PROPRIIS.

Chamae, à Græcis [Pol. *χάμας*. Vn. *Tſiga.*] ſpecies ſunt concharū. Aliud in mari videtur piſcis eſſe genus chamae, quaſi Hirtulus quidam interpretatur, habetis vulvæ, ſicut & qui Eriophynichoc eſt, Rubelliones dicuntur: Chamarum duo traduntur genera, ſcilicet, Tracea: hoc eſt, aſperæ, mali ſucci, quaſi & oſitea cognominant, & in Macedonia Corycos, & Athenæ Crios. Alterum leves multo meliores & craſſiores: ob id Pelorides & Peloridæ à quibusdā & Baſilicæ vocantur, & ab Helio Spartiano Liſtina: id eſt, Lithoſtrea, ſi mendose legatur. Plin. lib. 32. cap. ult. Chamarum plurima genera recenter Chamarum, inquit, genera perperam editum canctorum, leget ego Chamarum. 1. Camêtrachea *χαμητραχια*, quaſi Chamarum reſta duriliſſima. 2. Camaleos *χαμηλαος*, vel *χαμηλος*, quæ reſta albiſſima ac tenera. 3. Camælorides, *χαμηλοριδος*, *χαμηλοριδος*, apud Athenæum à magnitudine: quaſi *χαμηλοριδος* eſt ingens, generis varietate diſtantes & totiditate. 4. Chamae glicymides *χαμηλογλυκιδες* à dulcedine ſi dicitur, quæ ſunt majores quæ peloridæ. 5. Colycia ſive Comphyra, alii Corycia. Additur apud Athenæum aliud genus Camenigra, *χαμηλοριδος* vel *χαμηλοριδος*.

Chamaeactes, f. p. [Pol. *χάμας αχτης*. Gal. *Herba apollas hirtula.* Ital. *Ebul.* Germ. *Amis.* Hiſp. *Hirzo.* Pol. *Chobd.* Vng. *Ebuli roza.* Ang. *Daynemoz, or waldmozi.*] Sambuci genus eſt humile, quod à Latinis Ebulum appellatur. Plin. lib. 24. cap. 1. Sambucus habet alterum genus magis ſylveſtre, quod Græci *Chamaelion*, alii Helion vocant, multo brevius.

Chamaeærasi, *χαμααιρασι*, Ex ceraſotū genere humiliſſima, terna raro altitudinis cubita excedentes. Plin. lib. 15. cap. 25. Sunt & Macedoniae partæ arboris, raroq; tria cubita excedentis: & minore etiamnum ſuſtice chamaeærasi.

Chamaecypariſſos, [Pol. *χάμας κυπαριſſος*. Germ. *Cyperſtrau.*] Herba quæ ex vino poſta, contra venena ſerpentum omnium, ſcorpionumq; pollet. Plin. lib. 24. cap. 15. Ruellius docet, plurimum eſſe ſuſtice, in hortis ſeri ſolitum, foliis incanis, cupreſſi arboris folia odore & figura referentibus. Vnde & à vulgo *Cyperſus* appellatur. ¶ Sunt qui puſilla cupreſſum abſiſſimum ſteminum vocent, à ſimilitudine quam hæc cum abſore in multis habet. [Pol. *Cypri.*]

Chamaecifſus, [Pol. *χάμας κίſſος*. Germ. *Quindretes/eben en at Ebfew.*] Genus hederæ, quæ nunquam ſe ab humo ardet. Compoſita dictio ex *χαμας*, quod humi ſive ad terram ſignificat, & *κίſſος*, hederæ, ¶ Sic Chamaeplatani, vocantur humiles platani, & coacta brevitate.

Chamaedaphne, f. p. *χαμαεδαφνη* Plinio. [Gal. *Lavroli.* Ital. *Chamaedaphne.* Ger. *Wundtreut:* ſonſt auch *Wundreut.* Hiſp. *Laurel bravo, laureola.* Pol. *Bluſza.* Vng. *Foly barotyia.*] Herba eſt in hortis ſeri ſolitâ in funiculi modum ſete pomigenæ, & vincina quæq; vinciens, unde & Vincapervincia ab eodem appellatur: Folia habet lauro ſimilia, idco chamaedaphne: hoc eſt, parva laurus appellatur: ſtorem autem violæ ſimilem: de hæc Plin. lib. 21. cap. 11. Dioſcoridi *χαμαεδαφνη* dicitur: ¶ Eſt & altera Chamaedaphne ſpecies, cujuſ idem Plin. meminit li. 24. cap. 15: Chamaedaphne (inquit) unico ramulo eſt, cubitali ſete, folio tenui, lauri ſimilitudine: cujuſ ſemen rubens admiſtum foliis, illinunt capitiſ doloribus recent. Hanc Romani *Lavroliam* aut *Lerapyram* appellant. Dioſcorides autem, & Galenus hæc ſolam chamaedaphne nomine noverunt.

Chamaedracontes, *χαμαεδρακοντες*, genera ſerpentium.

Camædrops, *χαμαεδρυς*, apud Dioſc. lib. 3. cap. 11.

Chamaedry, *χαμαεδρυς*, Gall. *Germandree.* Ital. *Quercicola, chamædryna.* Ger. *Klein bathweg/oder klein betonium.* Hiſp. *Camædryo.* Pol. *Vjinka wjeka.* Ang. *Germander.*] Herba eſt Plin. lib. 24. c. 15. quæ Latine *Triſago* dicit. Aliqui eā Chamaedropem, alii Teucron appellavere. ¶ Dicitur autem Chamædryſ quæſi humilis